

HW₂O

Een initiatief van

Stichting HWodKa en LTO-Noord afd. HW

Contactpersoon:

Leen Ampt (secr. HWodKa)
Nieuwendijk 4
3284 KR Zuid Beijerland
06 51 40 58 74
l.ampt@kpnmail.nl

Zuid Beijerland, 5 juni 2015

Aanleiding

De Stichting de Hoeksche Waard op de Kaart, opgericht in 2005, is een initiatief van innovatieve Hoekschewaardse akkerbouwers. De stichting stelt zich ten doel om d.m.v. innovatie de vitaliteit van de grondgebonden landbouw te verbeteren en tegelijk voorwaarden te scheppen voor behoud cq ontplooiing van natuur en landschappelijke waarden.

HWodKa heeft in de afgelopen jaren in het project 'Akkerbouw in Groen en Blauw' gewerkt aan de optimalisatie van de inrichting en benutting van het agrarisch cultuurlandschap voor zowel cultuur (teelt) als natuur (ecosysteemdiensten) doeleinden. Dit project heeft o.a. geleid tot de ontwikkeling van een nieuwe methode voor het integreren van akkerranden in de bedrijfsvoering van akkerbouwbedrijven. De optimalisatie van (de benutting van) de intrinsieke bodemkwaliteit is hierop een vervolg.

Een goede bodemvochthuishouding staat aan de basis van de bodemvruchtbaarheid en -bewerkbaarheid. Door verschillende elkaar versterkende oorzaken is er steeds vaker sprake van een sub-optimale vochthuishouding. Er is consensus bij veel akkerbouwers in de Hoeksche Waard en elders dat het huidige bodembeheer leidt tot een sluipende achteruitgang van de vochthuishouding en daarmee de bodemkwaliteit. De gevolgen daarvan manifesteren zich steeds duidelijker, evenals de roep om maatregelen (zie ook bijlage, ingezonden bfr A. Klompe, Boerderij juni 2014).

Doelstelling

Het verbeteren van de bodemvochthuishouding door het **integraal** toepassen van deels bekende elkaar versterkende praktijkmaatregelen op perceelschaal, met het doel om de achteruitgang van de bodemkwaliteit in een relatief zeer kort tijdsbestek om te zetten in een meetbare vooruitgang. Het project is in verschillende fasen opgedeeld: FASE1 en FASE2.

Activiteitenplan

De activiteiten zijn gericht op het ontwerp, integraal toepassen, de effectmonitoring en evaluatie van een set van drie maatregelen:

- Toepassing toekomstbestendige ontwatering op sub-perceelschaal
- Halvering bodemdruk mechanisatie (1-bar berijdingssysteem)
- Stimulering bodemleven t.b.v. biotische bodemherstellende processen

Het opzetten van een consortium van deelnemende partijen vormt een apart onderdeel van het project en is onderwerp van de onderhavige aanvraag (FASE1).

Te bereiken eindresultaten.

- Set praktijkwaardige maatregelen voor bodemverbetering (haalbaar)
- Meetbare verbetering van fysische en biologische bodemkwaliteit (effectief)
- Validatie van financiële haalbaarheid (efficiënt)

Voor FASE1 beperken de gewenste eindresultaten zich tot:

- de vorming van consortium, incl. commitment voor het beschikbaar stellen van

- kennis, middelen en euros;
- Concretisering van projectplan FASE2 i.s.m. partners.

Vernieuwend aspect

Integrale toepassing van onderling versterkende bodemverbeterende maatregelen op praktijkschaal.

Navolgbaarheid

Het project is bedoeld als blauwdruk voor nieuw bodembeheer voor gangbare akkerbouw-bedrijven in het NL-Deltagebied

Samenwerking

Een samenwerking van partijen uit verschillende disciplines is onlosmakelijk verbonden aan de integrale aanpak van het probleem. HWodKa en LTO-Noord afd. HW beschikken over een groot netwerk aan potentie deelnemers met wetenschappelijke en praktijkgerichte kennis, middelen en euro's. E.e.a. volgens onderstaand schema.

Voor de uitvoering van het project werken ~5 Hoekschewaardse akkerbouwers samen.

Maatregel	Kennis	Middelen	Euros Out of pocket/ in kind
Ontwatering	Partner A, B, etc		
Mechanisatie			
Bodemleven			

Het opzetten van een consortium van deelnemende partijen vormt een apart onderdeel van het project (FASE 1).

Planning

Globale planning van de uitvoering van de werkzaamheden.

Maand, jaar	Omschrijving
1 sep – 31 dec 2015	FASE1 Vorming van consortium
1 jan – 31 dec 2016	FASE2a ontwerp, toepassing en monitoring maatregelen; jaar 1
1 jan – 31 dec 2017	FASE2b toepassing en monitoring maatregelen; jaar 2
1 jan – 31 dec 2017	FASE2c toepassing en monitoring maatregelen; jaar 3
1 jan – 31 dec 2019	FASE2d toepassing, monitoring en evaluatie maatregelen; jaar 4

In de maanden (en jaren!) voorafgaand aan deze aanvraag is door deelnemers van HWodKa intensief gediscussieerd over een plan van aanpak om het proces van bodemdegeneratie om te buigen in een proces van bodemverbetering. Deze discussie, waarbij ook talrijke deskundigen betrokken werden, heeft geresulteerd in het onderhavige projectplan. Het projectplan omvat 2 fasen:

- FASE1 vorming consortium van deelnemende partijen
- FASE2 ontwerp, uitvoering, monitoring en evaluatie van een set van drie maatregelen

De onderverdeling in 2 fasen wordt nodig geacht vanwege het multi-disciplinaire en grootschalige karakter van het project. Het bundelen van kennis, middelen en euros in FASE1, incl. het concretiseren van het projectplan in FASE2 samen met de partners is een opgave op zich.

De onderhavige aanvraag heeft betrekking op FASE1. In FASE1 wordt onder begeleiding van Ingenieursbureau Lerink door de aanvragers gewerkt aan de vorming van een consortium van deelnemende partijen. Deze fase betreft ook het aanboren van bronnen voor co-financiering van FASE2.

In FASE2 worden de 3 maatregelen concreet gemaakt en integraal uitgevoerd op een nader vast te stellen aantal percelen en deelnemers. De omvang is afhankelijk van de interesse en mogelijkheden van HW-akkerbouwers, de capaciteit van deelnemende bedrijven en de financiële ruimte. Per perceel worden jaarlijks maatregelen uitgevoerd volgens onderstaand voorbeeld. De effecten worden jaarlijks gemonitord en geëvalueerd.

Perceel activiteitenplan, verdeeld over één gewasrotatie (voorbeeld).

Jaar	Rotatie	Ontwatering	Mechanisatie	BodemVoeding
2016	WT	-	Oogst: CTIS	Os-mix
		Klimaatbest.drainage	Grondbew: NKG	
2017	CA	v	Oogst: CTIS	Os-mix
		v	Kerend- boven-over	
2018	SB	v	Oogst: overladewag.	Os-mix
		v	Grondbew: NKG	
2019	ZU	v	Oogst: CTIS	Os-mix
		v	Kerend- boven-over	

Het is de ambitie om het consortium onder aanvoering van HWodKa te laten functioneren als *operational group* (OG) in het kader van EIP-Agri/POP3 (European Innovation Partnerships; LTO-Noord: Maarten Hermus).